

SESSİZ

HASTA

ALEX MICHAELIDES

Çeviri: Aslı Perker

domingo

SESSİZ HASTA
ALEX MICHAELIDES

Özgün ismi: Silent Patient
© 2019 Alex Michaelides

Türkçe yayın hakları:
© 2021 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.
Sertifika No: 46105

Çeviri: Aslı Perker
Editör: Algan Sezgintüredi
Özgün kapak tasarımı: Anne Twomey
Kapak görseli: Ivan Ozerov/ 916192814/ Getty Images Türkiye
Kapak ve sayfa uyarlama: Betül Güzhan

ISBN: 978 605 198 148 2

Baskı: Mart 2021
Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 Haramidere Avcılar 34310 İstanbul
Tel: (212) 412 17 77 Sertifika No: 44451

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Şahkulu Mah. Büyük Hendek Cad. Brot Apt.
No: 4/10 Beyoğlu İstanbul
Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr
www.domingo.com.tr

Ama neden konuşmuyor?

-Euripides, *Alkestis*

GİRİŞ

Alicia Berenson'ın Günlüğü

14 Temmuz

Bunları neden yazdığımı bilmiyorum.

Doğru değil. Belki de biliyorum ama kabul etmek istemiyorum.

Buna, bu yazdığım şeye ne denir, onu bile bilmiyorum. Günlük demek biraz yapmacık geliyor. Söyleyecek bir şeyim olduğundan da değil. Anne Frank ya da Samuel Pepys günlük tutar. Benim gibi biri değil. "Jurnal" demek biraz akademik geliyor. Sanki her gün yazmak zorundaymışım gibi ki yazmak istemiyorum. Zorunluluğa dönerse hayatta yapamam.

Belki de hiçbir isim vermem. Arada bir yazdığım, isimsiz bir şey. Bak bu daha iyi. Bir şeye bir kez isim verildiğinde o isim, o şeyin bütününe ya da neden önem taşıdığını görmene engel oluyor. Kelimeye odaklanıyorsun ki o aslında en önemsiz bölümü, buz dağının tepesi. Kelimelerle aram hiçbir zaman çok iyi olmadı. Her zaman görsel düşünürüm, kendimi resimlerle ifade ederim. Dolayısıyla Gabriel olmasaydı bunu yazmaya başlamazdım.

Son zamanlarda kendimi birkaç şeyle ilgili kötü, depresif hissediyordum. Saklamayı başardığımı sanıyordum ama o fark etti. Tabii ki fark etti; her şeyi fark eder zaten. Resmin nasıl gittiğini sordu. Gitmiyor, dedim. Bir bardak şarap verdi; o yemeği yaparken mutfak masasında oturdum.

Gabriel'in mutfakta hareket edişini seyretmeyi seviyorum. Zarif bir şeftir, düzenlidir. Benim gibi değil. Ortalığı dağıtırım ben.

"Anlat," dedi

"Anlatacak bir şey yok. Bazen zihnimin içinde takılıp kalıyorum işte. Bataklıkta yürümeye çalışıyormuşum gibi geliyor."

"Hislerini yazmayı denesene. Bir tür kayıt tutmuş olursun. Yardımı olabilir."

"Evet, olabilir. Denerim."

"Sadece söylemekle kalma, tatlım. Yap."

"Yaparım."

Sıkıştırıp durdu ama hiçbir şey yapmadım. Birkaç gün sonra elinde bu defterle çıkageldi. Siyah deri bir kapağı ve kalın beyaz sayfaları var. İlk sayfada elimi gezdirdim, yumuşaklığını hissettim. Ardından kalem alıp yazmaya başladım.

Haklıydı elbette. Şimdiden kendimi daha iyi hissediyorum. Yazmak bir tür rahatlama, kendimi ifade edebileceğim bir alan sağlıyor. Biraz terapi gibi galiba.

Gabriel bir şey söylemedi ama benim için endişelendiğinin farkındayım. Dürüst olmam gerekirse ki olsam iyi olacak, bu günlüğü tutmayı kabul etmemin sebebi, ona iyi olduğumu ispat etmektir. Benim için endişelenmesi fikrine katlanamam. Onu hiçbir şekilde sıkıntıya sokmak ya da mutsuz etmek veya ona acı çektirmek istemem. Gabriel'i çok seviyorum. Hayatımın aşkı o; kuşkum yok. Onu o kadar çok, o kadar tümüyle seviyorum ki bazen fazla geliyor. Bazen düşünüyorum da...

Hayır, bunu yazmayacağım.

Bu bana sanatsal ilham veren neşeli fikir ve imgelerden, üzerimde yaratıcı etki bırakan şeylerden oluşan bir defter olacak. Sadece olumlu, mutlu ve normal düşünceleri yazacağım.

Delice fikirlere yer yok.

Birinci Bölüm

Görmeye gözleri, duymaya kulakları olan, kendini hiçbir faninin sır tutamayacağına inandırabilir. İnsanın dudakları sessizse parmak uçlarıyla konuşur; sözleri her gözeneğinden sızar.

–Sigmund Freud, *Psikanalize Giriş Dersleri*

I

Alicia Berenson kocasını öldürdüğünde otuz üç yaşındaydı.

Yedi yıllık evliydim. İki de sanatçıydı; Alicia ressam, Gabriel tanınmış bir moda fotoğrafçısıydı. Gabriel'in yarı aç, yarı çıplak kadınları tuhaf, kötü gösteren açılardan çekmeye dayanan, değişik bir tarzı vardı. Ölümünden beri fotoğraflarının fiyatları astronomik seviyelere fırladı. Açıkçası fotoğrafları bana kof ve sığ geliyor. Alicia'nın en iyi işlerindeki düşünülmeden yapılma niteliğinden mahrumlar. Alicia Berenson'un bir ressam olarak zamanın sınamasına dayanıp dayanamayacağını bilecek kadar sanattan anlamıyorum elbette. Kötü şöhreti her zaman yeteneğini gölgeleyeceğinden konuya nesnel bakmak zor. Beni de taraf tutmakla suçlayabilirsiniz. Size sunabileceğim tek şey, değerli ya da değersiz, kendi fikrim. Ve bana göre Alicia bir tür dehaydı. Teknik yeteneği bir yana, resimlerinin tekinsiz, neredeyse gırtlığınıza yapışan ve adeta ahlaksız bir kısıpaca alıveren bir dikkat çekiciliği vardı.

Gabriel Berenson altı yıl önce öldürüldü. Kırk dört yaşındaydı. Ağustos ayının yirmi beşinde öldürüldü. Belki hatırlarsınız, tarihte kaydedilmiş en yüksek derecelere varan, olağan dışı sıcak bir yazdı. Öldüğü gün, yılın en sıcak günüydü.

Gabriel hayatının son gününde erken kalkmıştı. Bir araba, Kuzeybatı Londra'da, Hampstead Heath'in ucunda Alicia ile paylaştıkları evden onu 05.15'te almaya geldi. Shoreditch'te bir

çekime götürüldü ve bütün günü bir terasta, *Vogue* için modellerin fotoğrafını çekerek geçirdi.

Alicia'nın ne yaptığıyla ilgili fazla bir şey bilinmiyor. Yaklaşan bir sergisi vardı ve işleri gecikmişti. Muhtemelen günü bahçenin ucundaki, kısa süre önce stüdyoya çevirdiği çardakta resim yaparak geçirdi. Gabriel'in çekimi uzadı ve gece saat on bire kadar eve getirilmedi.

Yarım saat sonra komşuları Barbie Hellmann birkaç el silah sesi duydu. Barbie polisi aradı ve Haverstock Hill'deki karakoldan saat 23.35'te bir araba yollandı. Polisin, Berenson'ların evine varması üç dakikadan az sürdü.

Ön kapı açıktı. Ev zifiri karanlıktı; elektrik düğmelerinin hiçbiri çalışmıyordu. Polisler koridordan geçerek salona girdiler. Salonu el fenerleriyle aydınlattılar. Alicia şöminenin yanında, ayakta bulundu. Beyaz elbisesi fenerin ışığında hayalet misali parlıyordu. Alicia polisin varlığının farkında değil gibiydi. Buzdan bir heykel misali, yüzünde adeta görülmemiş bir dehşetle karşılaşmışçasına bir korku ifadesiyle hareketsiz, donakalmıştı.

Yerde bir silah vardı. Hemen yanında, gölgelerin içinde el ve ayak bilekleri telle bağlanmış Gabriel bir sandalyeye oturmuştu ve hareketsizdi. Polisler önce yaşadığını sandılar. Baş, baygınlık geçirmiş gibi yana yatmıştı. Ardından bir ışık huzmesi, Gabriel'in birkaç defa yüzünden vurulduğunu ortaya çıkardı. Yakışıklı yüzü mahvolmuş, geriye kavrulmuş, kararmış, kanlı yığın kalmıştı. Arkasındaki duvara kafatası, beyin, saç ve kan parçaları saçılmıştı.

Her yer kan içindeydi. Kan duvarlara sıçramış, ahşap döşemedeki izler boyunca minik nehirler oluşturmuştu. Polisler kanın Gabriel'a ait olduğunu varsaydılar. Ama çok fazla kan vardı. Derken fener ışığında bir şey parıldadı. Alicia'nın ayaklarının dibinde, yerde bir bıçak vardı. Başka bir ışık huzmesi Alicia'nın beyaz elbisesine yayılmış kan lekelerini ortaya çıkardı. Polislerden biri Alicia'nın kollarını kaldırıp ışığa tuttu. Bileklerindeki

damarların üzerinde derin yarıklar vardı. Taze kesiklerden kan fişkırıyordu.

Alicia hayatını kurtarma çabalarına direndi. Ancak üç polis onu kontrol altına alabildi. Sadece birkaç dakikalık mesafede olan Royal Free Hastanesi'ne götürüldü. Yolda kendinden geçerek bilincini kaybetti. Çok kan kaybetmişti ama ölmedi.

Sonraki gün hastanede özel bir odada yatakta yatıyordu. Polis, avukatının gözetimi altında onu sorguya çekti. Alicia sorgu boyunca sessiz kaldı. Kanı çekilmiş dudakları bembeyazdı; arada kımıldadılar ama ne ses çıkardılar ne de bir kelime oluşturdular. Alicia hiçbir soruya cevap vermedi. Konuşamıyordu, konuşmuyordu. Gabriel'ı öldürmeyle suçlandığında da konuşmadı. Tutuklandığında da sessiz kaldı; suçunu ne kabul ne de inkâr etti.

Alicia bir daha hiç konuşmadı.

Sessizliği hikâyeyi sıradan bir aile trajedisinden çok daha büyük bir şeye, manşetleri ve halkın merakını aylarca meşgul eden bir bilmeceye, bir gizeme dönüştürdü.

Alicia sessizliğini korudu. Ama bir beyanatta bulundu. Bir resim. Hastaneden çıkarılıp duruşma öncesinde ev hapsine alındığı süreçte başlamıştı. Mahkemenin atadığı psikiyatri hemşiresinin ifadesine göre Alicia doğru düzgün yemek yemiyor ve doğru düzgün uyumuyordu. Sadece resim yapıyordu.

Normalde Alicia bir resme başlamadan önce haftalarca, hatta aylarca çalışırdı. Hiç durmadan eskizler yapar, kompozisyonu tekrar tekrar oluşturur, renkler ve formlarla oynardı: her bir fırça darbesinin titizlikle uygulandığı, uzun bir gebeliği takip eden uzun bir doğum. Ama şimdi yaratıcı sürecini tamamıyla değiştirmiş ve bu resmi, kocasının ölümünü izleyen birkaç gün içinde bitirmişti.

Çoğunluk için bu, onu suçlu bulmaya yetmişti. Gabriel'ın ölümünden sonra bu kadar kısa bir sürede stüdyosuna dönmüş olması olağanüstü bir duyarsızlık örneğiydi. Soğukkanlı bir katipli hiçbir pişmanlık duymadığının göstergesi.

Belki. Ama Alicia Berenson'ın bir katil olma ihtimaliyle birlikte, bir ressam olduğunu da unutmayalım. Fırçalarını ve boyalarını alıp karışık hislerini tuval üzerinde ifade etmesi, en azından bana göre son derece mantıklı. Resim yapmanın bir kereliğine ona böylesi kolay gelmesi şaşırtıcı değil. Kedere kolay denebilirse.

Resim bir oto-portreydi. Resmin ismini, sol alt köşesine, açık mavi Yunan harfleriyle yazmıştı.

Tek kelimeydi:

ALKESTİS.

2

Alkestis, Yunan mitlerinden birinin kadın kahramanıdır. En ke-
derlisinden bir aşk hikâyesi. Alkestis, kocası Admetus için ha-
yatını feda eder, hiç kimsenin yapmadığını yaparak onun yerine
ölür. Bu sinir bozucu kendini feda etme hikâyesinin Alicia'nın
durumuyla ne gibi bir bağlantısı olduğu belirsizdi. Gönderme-
nin gerçek anlamı benim için bir müddet bilinmezliğini korudu.
Bir gün gerçek ortaya çıkana kadar...

Ama çok hızlı gidiyorum. Fazla kaptırdım kendimi. Baştan
başlamalı ve olayları, kendilerini anlatmaya bırakmalıyım. Onları
renklendirmemeli, eğip bükmemeli ya da yalan söylememeliyim.
Adım adım, yavaş ve dikkatli ilerleyeceğim. Ama nereden baş-
lamalı? Kendimi tanıtmalıyım ama belki de henüz yeri değildir.
Sonuçta hikâyenin kahramanı değilim. Alicia Berenson'ın hikâ-
yesi bu ve dolayısıyla onunla başlamalıyım. *Ve Alkestis* ile.

Resim, Alicia'yı cinayetten günler sonra evdeki stüdyosun-
da, elinde fırçasıyla şövale ve tuvalin önünde durur gösteren bir
oto-portreydi. Resimde Alicia çıplak. Vücudu, ayrıntı atlanma-
dan gösteriliyor: Uzun kızıl saçları kemikli omuzlarına dökülü-
yor, mavi damarları şeffaf derisinin altından belli oluyor ve iki
bileğinde taze yaralar var. Parmaklarının arasında bir fırça tutu-
yor. Fırçadan kırmızı boya damlıyor. Kan mı yoksa? Resim ya-
parken resmedilmesine rağmen tuval, yüz ifadesi gibi, bomboş.

Başını omuzunun üzerinden çevirmiş, doğrudan bize bakıyor. Ağzı açık, dudakları aralanmış. Sessiz.

Duruşma sırasında Alicia'yı temsil eden küçük bir Soho galerisinin müdürü Jean-Felix Martin tartışmalı bir karar vererek *Alkestis*'i sergileyeceğini söyledi ve pek çok kişi tarafından fırsatçı ve korkunç bir insan olmakla suçlandı. Ressamının kocasını öldürmekten zanlı olması, uzun yıllara dayanan tarihinde galerinin önünde ilk kez kuyruklu oluşması demekti.

Ben de diğer bütün şehvetli sanat düşünleri gibi sırada, hemen yandaki seks dükkânının kırmızı neon ışıklarının önünde bekledim. Birer birer içeri girdik. Girdikten sonra panayırlardaki perili evlere sokulurcasına resme yönlendirildik. Nihayet sıranın başında olduğum ve *Alkestis* ile karşı karşıya kaldığım an geldi.

Resme, Alicia'nın yüzüne bakarak gözlerindeki bakışı yorumlamaya, anlamaya çalıştım ama resim bana bir şey söylememekte inat ediyordu. Alicia ifadesiz bir maske misali bakıyordu bana. Okunamaz, asla içine girilemez bir maske. İfadesinde ne masumiyet ne de suçluluk duygusu görebiliyordum.

Başkaları onu daha kolay okuyordu.

Arkamdaki kadın, "Saf kötülük," diye fısıldadı.

Yanıdaki, "Değil mi?" diye ona katıldı. "Soğukkanlı kaltak."

Biraz haksız geldi bana; sonuçta Alicia'nın suçluluğu henüz kanıtlanmamıştı. Ama gerçekte çoktan karar verilmişti. Gazeteler daha en baştan onu bir canı olarak etiketlemişti: bir *femme fatale*, bir karadul. Bir canavar.

Bulgular açıklı: Alicia Gabriel'in cesedinin yanında, tek başına bulunmuştu ve silahın üzerinde bir tek onun parmak izleri vardı. Gabriel'i öldürdüğünden hiç şüphe duyulmamıştı. Diğer yandan, onu *neden* öldürdüğü belirsizdi.

Cinayet medyada çokça tartışılmıştı ve gazetelerde, radyolarında ve televizyonlardaki sabah programlarında birbirinden farklı teoriler ortaya atılmıştı. Alicia'nın yaptıklarını açıklamak, Alicia'yı yargılamak ya da haklı çıkarmak üzere uzmanlar getirilmişti. Acaba ev içi şiddet kurbanı mıydı ve artık dayanamayacağı

noktaya geldiğinde mi patlamıştı? Bir başka teori kötü sonlanan bir seks oyunuydu. Kocasını bağılı bulunmuştu, değil mi? Bazıları Alicia'yı cinayete sürükleyen şeyin eski usul bir kıskançlık vakası olduğunu söylüyordu. Başka bir kadın mı vardı? Ama erkek kardeşi mahkemede Gabriel'i karısına âşık, sadık bir eş olarak tanımlamıştı. Peki, ya para? Alicia'nın Gabriel'in ölümünden kazanacağı mühim bir meblağ yoktu. Parası olan oydu; babasından miras kalmıştı.

Böylelikle Alicia'nın cinayeti işleme sebebine ve sonraki suskunluğuna dair spekülasyonlar –cevabı olmayan daha çok soru- devam etti. Neden konuşmayı reddediyordu? Bu ne demektir? Bir şey mi saklıyordu? Birini mi koruyordu? Öyleyse kimi? Ve neden?

O günlerde, herkes konuşurken, yazarken, Alicia hakkında tartışırken bütün bu histerinin, bu patirtinin tam göbeğinde bir boşluk olduğunu düşündüğümü hatırlıyorum. Bir sessizlik. Bir sfenks.

Duruşma sırasında hâkim Alicia'nın konuşmayı reddetmesinden pek hoşlanmadı. Hâkim Alverstone masum insanların sıklıkla masumiyetlerini haykırdıklarına işaret etti. Alicia sadece susmakla kalmıyor, herhangi bir pişmanlık emaresi de göstermiyordu. Duruşma boyunca bir kez bile ağlamamıştı ki bu basında çok konuşulan bir konu olmuştu. Yüzü kıpırdamıyordu bile, buz gibiydi.

Savunmanın cezaı hafifletme talebi dışında pek seçeneği yoktu: Alicia'nın çocukluğundan beri akıl sağlığıyla ilgili birtakım problemleri olduğu öne sürüldü. Hâkim bunların çoğunu söylenti olduğu gerekçesiyle duymazdan geldi ama sonunda Imperial College'ın Adli Psikiyatri Bölümünde çalışan ve kuzey Londra'daki güvenilir adli tıp birimi The Grove'un klinik müdürlüğünü yürüten Profesör Lazarus Diomedes'e kulak verdi. Profesör Diomedes, Alicia'nın konuşmayı reddetmesinin tek başına derin psikolojik sıkıntı delili olduğunu ve cezasının buna göre değerlendirilmesi gerektiğini öne sürdü.

Bu psikiyatristlerin açıkça söylemekten hoşlanmadıkları bir şeyin dolambaçlı yoldan söylenmesiydi:

Diomedes, Alicia'nın deli olduğunu söylüyordu.

Makul görünen tek açıklama buydu; yoksa neden sevdiği adamı bir sandalyeye bağlayıp yüzüne yakın mesafeden ateş edecekti? Sonra da hiçbir pişmanlık belirtisi göstermeyip tek kelime bile etmeyecekti? Deli olmalıydı.

Öyle olması gerekirdi.

Hâkim Alverstone hafifletilmiş ceza talebini kabul etti ve jüriye kararlarını verirken bunu göz önünde bulundurmalarını söyledi. Sonrasında Alicia The Grove'a yatırıldı. Gözetimiye ifadesi hâkimi etkileyen Profesör Diomedes'e bırakıldı.

Açıkçası Alicia deli değilse yani sessizliği bir numara, jüriyi kandırmaya yönelik bir rol idiye işe yaramıştı. Uzun bir mahkûmiyetten kurtulmuştu ve tamamıyla iyileşirse birkaç yıl içerisinde serbest kalabilirdi. İyileşme rolünü yapmaya başlama zamanıydı, değil mi? Arada sırada birkaç sözcükle, derken biraz daha fazlasıyla bir tür pişmanlığı yavaşça dile getirmenin? Ama hayır. Haftalar haftaları, aylar ayları kovaladı, yıllar geçti. Alicia konuşmadı.

Susuyordu sadece.

Daha fazla açıklama, herhangi bir itiraf olmayınca hayal kırıklığına uğrayan medya sonunda Alicia Berenson'a ilgisini kaybetti. Alicia diğer kısa süreliğine ün kazanmış, yüzünü hatırlayıp ismini unuttuğumuz katiller listesine katıldı.

Hepimizin unutmadığını söylemek gerekiyor. Ben dâhil kimileri Alicia Berenson efsanesine ve biteviye suskunluğuna hayret etmeye devam ediyorduk. Bir psikoterapist olarak bana göre Alicia'nın, Gabriel'in ölümüyle bağlantılı şiddetli bir sarsıntı geçirdiği ve suskunluğunun, sarsıntının tezahürü olduğu açıktı. Yaptığı şeyle başa çıkamayan Alicia bozulan bir araba misali tekleyip stop etmişti. Arabanın yeniden çalışmasına, Alicia'nın hikâyesini anlatmasına, iyileşmesine yardımcı olmak istiyordum. Onu tamir etmek istiyordum.

Böbürleniyor görünmek istemem ama Alicia Berenson'a yardım edebilecek niteliğe sahip tek kişi olduğumu düşünüyordum. Ben bir adli psikoterapistim ve toplumun en zarar görmüş, en incinebilir insanlarından bazılarıyla çalıştım. Ve Alicia'nın hikâyesindeki bir şey içimde yankı bulmuştu: En başından beri ona yönelik derin bir duygudaşlık hissediyordum.

Ancak maalesef o günlerde hâlâ Broadmoor'da çalışıyordum ve Alicia'yı tedavi etmek, kaderin beklenmedik müdahalesi olmasaydı boş bir fantezi olarak kalacaktı. Kalmalıydı.

Alicia'nın yatırılmasından yaklaşık altı yıl sonra The Grove'da adli psikoterapist kadrosu açıldı. İlanı görür görmez seçeneğim olmadığını anladım. Sezgilerimi dinledim ve işe başvurdum.